OOST POST
SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 78. ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . ƒ 8.50
" " " " Java. . . . . " 9.—
" " " " Buitenbezittingen. . " 10.—
" " " " Nederland. . . . " 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag en Donderdag*.

DONDERDAG 30 SEPTEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het segel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

KOLONISATIE.

Bij gelegenheid der discussien over het Regeringsreglement werd door den toenmaligen Minister van kolonien gezegd: „dat de begrippen ten aanzien van kolonisatie zich voordurend door eene groote mate van onbestemdheid bleven onderscheiden."

In het werk van de Heeren CORNETS DE GROOT en WILLER, waarvan wij in ons vorig blad melding maakten, wordt een hoogst belangrijk stuk aangetroffen, over de ware beteekenis van dat woord. Eene korte beschrijving van dat gedeelte des werks, zoo als dit in eene der Nederlandsche dagbladen gegeven wordt, laten wij hieronder volgen, als een bewijs voor ons gevoelen dat men niet dan met de uiterste omzigtigheid behoort te werk tegaan, om gevolg te geven aan de plannen welke ten aanzien van het gewigtig onderwerp der kolonisatie dezer dagen gevormd worden.

Wat is het verschil tusschen *kolonisatie* en *volkplanting.*?

In deze vraag, heeft de heer WILLER aanleiding gevonden om, bij antwoord de meening te opperen: dat de onbestemdheid der begrippen omtrent kolonisatie gedeeltelijk het gevolg is van onvolledigheid onzer terminologie ten dien opzigte, en daaruit voortvloeijende duisterheid van ons spraakgebruik; eene kwaal evenwel, waarvan de vreemden, met name de Engelschen nog meer te lijden hebben dan wij, en waartegen de rijkdom en buigzaamheid onzer moedertaal het geneesmiddel zal opleveren, indien Nederlandsche taalgeleerden van erkend gezag willen op zich nemen om onze terminologie aan te vullen en ons spraakgebruik te leiden. Om deze meening te staven, wijst hij in de eerste plaats op het adres van 15 April, dat verlangt het Nederlandsche element in Indie te vermeerderen, door twee zeer verschillende middelen: 1°. uitzending van massa's, bestemd om vereenigd te blijven, in en door zich zelven, te vinden al wat noodig is om op te wassen tot zelfstandig maatschappelijk bestaan, zonder te steunen op inlandsch ras; en om van geslacht voort te planten en te vermenigvuldigen, zonder bestendigen toevoer van het blanke ras; 2°. onbeperkte toelating van blanken, geregtigd om elk op zich zelf hun bestaan te zoeken in Indie, hoe en waar zij willen, te blijven of terug te keeren, zoo als hun persoonlijk belang zal vorderen. Hij keurt het bepaaldelijk af, dat deze twee zoo sterk uiteenloopende wegen worden aangeduid door een en hetzelfde woord, namelijk KOLONISATIE, omdat er niet anders dan verwarring van opvatting uit kan ontstaan. Daarna spreekt hij over de woorden *kolonie, kolonist, kolonisatie, volkplanting, volkplanteling, volkverplanting, overzeesche bezitting, wingewest*, enz., en over het *afwisselend* gebruik dat daarvan in onze wettelijke bepalingen en letterkunde is gemaakt. Ten bewijze dat de Engelschen in nog erger duisterheid van spraakgebruik verkeeren dan wij, haalt hij eenige definitien aan van de publicisten Dr. Johnson en J. Mill, en een paar uittreksels uit eene merkwaardige briefwisseling tusschen F. G. Wakefield en een staatsman. Dit alles brengt hem tot twaalf definitien, welke hij aan hooger beslissing onderwerpt, in de hoop dat dit leiden moge tot overeenstemming bij het begrip van de zaken zelve, waarna de moeijelijkheid in de keus der benaming spoedig zal ophouden. Eindelijk acht hij het een ondoenlijk werk de menigvuldige deelen van onzen Oosterschen Archipel te ziften in *veroverings-, handels- en exploitatie-* of andere KOLONIEN; en daarentegen wel moeijelijk, maar noodzakelijk de onderscheidingen aan te geven van de *soort van* KOLONISATIE, waardoor hij verstaat *de voortgaande werking der maatregelen of oorzaken, door welke eene kolonie, stelselmatig of stelselloos, een beduidenden toevoer van emigranten ontvangt.* Daarom voegt hij bij zijnen brief drie tableaux.

Het eerste verduidelijkt de Europesche kolonisatie zoo als die, van de 16de tot het begin der 19de eeuw uit staatkundige oorzaken van zelve voortvloeide; het toont aan, dat van de vele honderd duizende Europeanen die in dat lange tijdvak naar Indie kwamen, in 1816 waren overgebleven 10000 zielen, waarvan 7 à 8000 kleurlingen; en de aanmerkingen die er op volgen, lichten toe, dat uit de verhouding van dat eindcijfer van 10,000 tot die immigratie van zooveel honderd duizenden, *geene* slotsommen getrokken mogen worden omtrent de mogelijkheid van instandhouding van ras, anders dan in verband tot bestaanmiddelen

Het tweede tableau verduidelijkt de kolonisatie, zoo als die zich, van 1816 tot 1857, van zelve ontwikkelde in den drieledigen vorm van OCCUPATIE *namens de kroon; voorwaardelijke toelating van* BLANKE IMMIGRANTEN; *exploitatie van den bodem met Indische arbeiders, door middel van Nederlandsche kapitalen en talenten.* Het toont aan dat, onder dezen drieledigen kolonisatie-vorm, de Europesche en gelijkgestelde bevolking van 1816 tot 1857 is geklommen van 10,000 tot ca. 25,000 zielen.

Maar de aanmerkingen, die daarop volgen, toonen aan, dat dit cijfer van 25,000 blanken en kleurlingen „eene ernstige beteekenis heeft; dat de evenredigheid „tusschen de bestaanmiddelen en de progressive ver„menigvuldiging door geboorte nu reeds is verbroken; „dat, indien de zaken blijven zoo als ze zijn, de even„redigheid wel zal worden hersteld, maar hoe? door „langzame ineensmelting van blanken en kleurlingen „bij de inlandsche volksmassa; en dat, om ze te her„stellen op gunstiger wijze, er noodig zijn zaakkundi„en volhardende pogingen, om nieuwe werkkrachten „in het leven te roepen en te leiden; en om ingekan„kerde vooroordeelen te overwinnen."

Het derde tableau lost niet op maar préciseert het vraagstuk, dat zooveel jaren heeft gewoeld. Het verduidelijkt de Europesche kolonisatie, zoo als sommigen die thans op zettelijk willen uitbreiden in de navolgende vormen: IMMIGRATIE VAN BLANKEN *op onbeperkte schaal* (zegge wijziging der thans regerende bepalingen op het tijdelijk en vast verblijf), welke blanken zonder onderlingen band zich nederzetten waar zij willen, blijven of vertrekken zoo als zij willen; NEDERLANDSCHE VOLKPLANTINGEN IN MASSA (zegge de overvoer en vestiging van eenige duizenden, bestemd om vereenigd te blijven en zelf voort te brengen al wat noodig is om te leven en te vermenigvuldigen zonder te steunen op het inlandsch ras en zonder bestendigen toevoer van blanken); VOLKPLANTING MET EUROPESCHE VREEMDELINGEN; DEPORTATIE, JAVAANSCHE VOLKPLANTING *op de buitenbezittingen.* In de aanmerking op dat tableau wordt beweerd dat aangezien de bestaanmiddelen voor blanken en kleurlingen nu reeds te kort schieten, een toevloed van afzonderlijke immigranten de schaarste nog aanmerkelijk zal vergrooten, tenzij elk hunner toegerust zij met kapitaal of talent, dat de productie vergroot. Omtrent Nederlandsche volkplanting in massa, wil de schrijver geen absolunt gevoelen uiten. Nogthans

---

DE SCHOOLMEESTER EN ZIJN BROEDER.

OORSPRONKELIJKE NOVELLE DOOR J. M. E. DERCKSEN.

IV.

Ruim drie jaren zijn in het verledene ondergegaan, sedert wij van Deurne op de school werkzaam zagen, en die drie jaren waren belangrijk geweest voor hem en de zijnen. Wij verlieten hem op een oogenblik waarin hem eene tijding werd medegedeeld, die hem met zorg en angst voor de toekomst vervulde. En al wenschten wij ook te kunnen zeggen dat hij de zaak toen te donker inzag; wij vermogen het niet, omdat feiten de gegrondheid zijner vreeze hebben bevestigd.

Nauwelijks had Plukman zijne school geopend, of tot dusverre verholen of gesmoorde *antipathiën* braken tegen van Deurne los. De een meende dat hij als onderwijzer te zachtzinnig, de ander dat hij te gestreng was; de een dat zijn onderwijs wat te positief christelijk was, de ander dat het te kleurloos mogt heeten. Deze had al lang opgemerkt, dat hij de man niet meer was van vroeger, gene had het nooit erg op hem gehad. En al bezat de nieuw benoemde onderwijzer te veel *loijauteit*, om die aanmerkingen door zijn oordeel gewigt bij te zetten, het kon hem toch niet onaangenaam zijn, wanneer menigeen hem de voorkeur gaf boven den ouderen collega, die eigenlijk, volgens zijne begrippen, al te lang hier alleen had geregeerd, en wien hij het moeijelijk kon vergeven, dat deze bij den dood eens tweeden onderwijzers, nu zes jaren geleden plaats gehad hebbende, had weten te bewerken, dat de plaats des overledenen voorloopig onvervuld was gebleven, op grond dat het stedeken in welvaart eer achter- dan vooruit ging. Zoo verloor van Deurne leerling bij leerling en de lessen namen in dezelfde verhouding af, niet zoozeer omdat diegene, welke hij gaf, hem werden opgezegd, als wel omdat geene nieuwe in de plaats kwamen van die, welke ophielden, omdat de onderwezenen meenden genoeg te weten. En wij hebben het regt niet eens de bewoners van Oostervoort daarover *hard* te vallen. Het mogt niet ontkend woorden dat de jonge onderwijzer veel vóór had boven een nu reeds schier uitgeputten man; maar daarom was het voor dezen niet minder hard, zich zonder hulpmiddelen voor eene toekomst van ellende geplaatst te zien, die hij met inspanning van alle zijne krachten trachtte te weeren.

Met inspanning van alle zijne krachten zeggen wij en men meene niet dat wij te veel zeggen; want toen hij zich niet langer kon overspannen door het les geven, had hij andere middelen opgezocht, om zijne woning tegen de indringende ontbering te beveiligen. Zoo was hij steeds gereed ieder, die spoedig en netjes iets wilde gecopiëerd hebben, die dienst te bewijzen. Zoo had een uitgever, die zich als boekhandelaar pas in het plaatsje gevestigd had, hem met eenig corrigeer-werk begunstigd, waarvoor hem slechts eene geringe belooning werd uitbetaald en waarmede hij niet zoo spoedig als een geroutineerd corrigator te regt kon. Zoo had hij zelfs reeds eene redevoering gemaakt voor eenen verhandelzieken bewoner van het stadje, die bij zijnen welverdienden roem, als ledikant- en kamerbehanger verworven, nog die van eenen Nuts-Demosthenes wilde voegen. Jammer maar dat met dat alles zoo weinig te verdienen was, dat de brave man er wel zijne gezondheid mede vernietigen — maar er niet in de behoeften van zijn gezin door voorzien kon. Zoo werden zijne vooruitzigten hoe langer zoo donkerder. Het weinigje goud- en zilverwerk, dat zijne vrouw of dochters bezeten hadden, was reeds heengebragt naar de inrigting, die de Franschen zoo oneigenaardig *„mont de piété"* noemen, daar zeker *pieteit* wel het minste heeft voorgezeten bij de berekeningen van hen, die de eerste Leen-banken hebben opgerigt. Maar, vraagt menigeen: kwam zijn broeder hem in dien toestand niet ter hulpe? en wij moeten daarop antwoorden, dat diens hulp hem schaars kwam toegevloeid. Wij zullen ons daarover minder verwonderen, wanneer wij weten dat het lot van den Majoor van Deurne eene niet geringe verandering heeft ondergaan. De man, die naar luid van den brief, dien wij van hem lazen, besloten had zijne hand en zijn hart vrij naar Nederland over te brengen, was in de fuik geloopen en reeds sedert meer dan een jaar ge-

merkt hij op: dat bij dezen vorm, vergeleken met den voorgaanden, „de voorwaarden van emigratie en „immigratie magtig verschillen en evenzoo de zedelijke „verantwoordelijkheid; dat voor de overplanting van „vele duizende landgenooten gevorderd worden vele „millioenen schats; dat die duizende volkplantelingen, „genomen uit de ongelukkigste klassen onzer mede- „burgers, zonder eigen oordeel over de kansen van „zalfbehoud, slechts ten halve bevroedende, dat zij door „de geldelijke schuld waarmede zij hoofdelijk worden „belast, jaren lang gebonden blijven aan een levens- „plan, dat niet door hen, maar door anderen is ge- „maakt, dat deze medeburgers, als volksplantelingen „zijn te beschouwen als MINDERJARIGEN, terwijl hunne „aanvoerders, en meer nog zij die deze voorschriften „geven, beschouwd moeten worden als de VERANTWOOR- „DELIJKE VOOGDEN dier minderjarigen."

Met betrekking tot de verantwoordelijkheid dier voogden en tot het belang dier minderjarigen, wijst de schrijver op twee omstandigheid: 1°. dat, als de onderneming slaagt en opwast tot zelfstandig bestaan, de volkplanteling ook heeft eene volstrekte behoefte aan ZELFBESTUUR; welke behoefte de kolonist *niet* heeft, althans niet in dezelfde mate; en dat dit zelfbestuur, dat aan de volkplanting kan noch mag worden onthouden, nimmer is te vereenigen met het stelsel van lijdelijke gehoorzaamheid, waarop het bestuur van onze geheele O. I. kolonien berust en immer berusten moet; of met het stelsel van centralisatie, waarop datzelfde bestuur, denkelijk, nog lang berusten zal.

2°. dat volkverplanting, van 50 a 54° N Br. naar den evenaar, dikwijls is beproefd maar nooit geslaagd; dat er geene zekerheid bestaat, dat ze immer slagen kan. Bestaat er, zoo zegt hij, eene natuurwet, die dat doel aan den blanke ontzegt, dan moeten, in de toekomst, alle zoodanige volkplantingen vergaan, gelijk reeds hare voorgangers zijn vergaan.

Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,

van den 25sten *September* 1858. N°. 77.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, de posthouder der Karimon eilanden, onder de residentie Japara, J. van Lingen.

BENOEMD:

Tot sekretaris der residentie Wester-Afdeeling van Borneo, tevens vendumeester aldaar, de kommies belast met de administratie van 's lands kas, griffier van den landraad en vendumeester in de assistent-residentie Krawang, F. C. Geselschap.

Tot posthouder der Karimont eilanden, onder de residentie Japara, de kommies ten kantore van den resident van Japara P. C. S. Briet.

TIJDELIJK OPGEDRAGEN:

De betrekking van kommies ten kantore van den resident van Japara, aan den op zijn verzoek, eervol, ontslagen posthouder der Karimon-eilanden J. van Lingen.

VOORLOOPIG BENOEMD:

Tot telegrafisten bij de Electro-Magnetische telegrafen, de opzigters R. A. J. van der Schrieck, A. J. en E. A. Pouhlon en de leerlingen P. Harting, A. J. W. de Jongh Swemer, D. Smits, P. Wensel, H. F. van Beek, H. J. Douwes, F. W. Goddaeus, A. H. F. Schreijner, A. J. Dutrieux, W. C. J. E. Deijs en G. W. A. Strick van Linschoten.

Militair-Departement.

BEVORDERD

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Tot majoors:

De zich met verlof in Nederland bevindende kapitein A. J. Camphuis.

Bij het 1ste bataillon, de kapitein C. M. H. Kroesen, van het 12de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de kapitein P. G. A. Anemaet, van het garnizoens-bataillon in de tweede militaire afdeeling op *Java.*

Tot kapitein:

Bij het 6de bataillon, de eerste luitenant P. R. de Rochemont, van het 11de bataillon.

Bij het 8ste bataillon, de eerste luitenant-adjudant J. F. Bruigom, van het bataillon.

Bij het 12de bataillon, de eerste luitenant F. A. C. Bloem van het 15de bataillon.

Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant L. J. W. Benschop, van het garnizoens bataillon ter Sumatras unst kiest.

Bij het garnizoens bataillon ter Sumatra's Westkust, de eerste luitenant A. L. T. Veenhuijzen, van het bataillon.

Tot eerste luitenants:

Bij het 12de bataillon, de tweede luitenant F. P. J. Rochell, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de tweede luitenants J. T. Peuchen en J. van Weeren, respectievelijk van het 13de en 14de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Celebes, de tweede luitenant A. H. J. Berg, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de Wester Afdeeling van Borneo, de tweede luitenant H. E. L. Prins, van het bataillon.

Bij het garnizoens bataillon in de Lampongs, de tweede luitenant C. J. M. de Wilde, van het bataillon.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Bij het Personeel

Tot kapitein, de eerste luitenant C. J. Coostermans;

Tot eerste luitenants, de tweede luitenants G. A. Deibel; J. P. C. Rutten en J. B. D. J. Whitton; allen van het personeel.

BIJ HET REGIMENT OOST-INDISCHE KAVALLERIE.

Tot ridmeester, de eerste luitenant-adjudant J. A. Kruseman, van het regiment.

BENOEMD:

Tot tweede luitenants, de opperwachtmeesters J. H. Brouwers en F. A. T. Köhler, en de wachtmeester, jhr. J. C. F. van der Willige von Schmidt auf Altenstadt, allen van het regiment.

Marine Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den baas ketelmaker bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija J. J. Remmert.

(*Voor het land*) De waarnemende directeur van financien herinnert belanghebbenden aan de bepalingen der ordonnancie van den 28sten Mei 1858 (staatsblad no. 61), opgenomen in de Javasche Courant van den 2den Junij 1858 no. 41, en volgens welke de recepissen van ƒ 1 en ƒ 5, met den eersten *October* aanstaande worden buiten omloop gesteld, alzoo ophouden te zijn wettig betaalmiddel; terwijl dezelve tot en met den laatsten dezer loopende maand *September* bij 's lands algemeene kassen kunnen worden verwisseld tegen zilveren standpenningen.

BATAVIA, den 16den *Sept.* 1858. *De wd. Directeur van Financien,* DIEPENHEIM.

(*Voor het land.*) De wd. directeur van financien, daartoe gemagtigd bij besluit van den Gouverneur Generaal van den 22sten Setember 1858 La. K², maakt bekend: dat ten gerieve van het algemeen, de recepissen van de serien van ƒ 1 en ƒ 5, voor welker verwisseling bij ordonnantie van 28 *Mei* 1858 (staatsblad no. 64) is gesteld de termijn van 30 *September* 1858, nog gedurende drie maanden na dien termijn, en dus tot den laatsten *December* 1858 bij alle lands kassen in betaling zullen worden aangenomen.

BATAVIA 22 *September* 1858 *Le wd. Directeur voornoemd,* DIEPENHEIM.

ROOMSCH-KATHOLIEK ARMENBESTUUR.

(*Gratis.*) Ingevolge besluit der Hooge Regering dd. 8 Mei 1834, zal de driemaandelijksche HUIS-KOLLECTE over het derde kwartaal van het jaar 1858 gehouden worden op *Vrijdag den 1sten October aanstaande* en volgende dagen.

Namens het Roomsch-Kath. Armenbestuur,
De Voorzitter.
C. J. H. FRANSSEN.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van den 18 en 22 September 1858, No. 75 en 76, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de testamentaire executeuren te Samarang, van wijlen den heer Dirk Varkevisser.

Door de testamentaire executeuren te Salatiga, van wijlen Eva Susanna Wolff, weduwe van wijlen Jacob Alexander.

Door de commissarissen te Tjilatjap, van wijlen den Europeschen fuselier F. Alexander.

Door de boedelkamer te Soerabaija, van wijlen de maleische vrouw Baiea.

Door de executeuren te Cheribon, van wijlen den luit. der Maleijers Intje Abdul Rachman, ook wel genaamd Intje Anam.

Door den executeur te Palembang, van wijlen den Arabier Said Hassan bin Aloei Alkaf

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

In de maand October op Maandag den 4den en Woensdag den 20sten.

„ „ „ November „ Woensdag den 3den en Vrijdag den 19den.

„ „ „ December „ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 1ste October. 1858.

Voor de toko van de heeren W. W. Cook & CO in de stad.

Op Maandag den 4de October 1858.

Voor de woning van den Chin. Kwee Soen Ie in de kampong Singojoedan.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJK.

WILLIAM HUGH NASH
MET
HELEN,
Moeder van zijne Kinderen
HARRIET,
SUSANNAH
en
WALTER HENRY } NASH.

SOURABAYA, *den 29sten September* 1858. (962)

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van een' *ZOON*, de echtgenoote van
SOERABAYA, VAN DEN DUNGEN BILLE.
24 *September* 1858. (944)

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER*, P. E. TEENSS, geb *Bell.*
SOERABAYA, 26 *September* 1858. (952)

Bevallen van eenen *ZOON*, J. C. ELBOXANS, *Wentzel.*
29 *September* 1858.
Eenige kennisgave. (964)

---

huwd met de weduwe van een hooggeplaatst burgerlijk ambtenaar, die hem zooveel geld kostte, dat hij haar te naauwernood kon onderhouden, en onder wier pantoffel— wij bedoelen onder wier *invloed* — hij zoo zeer gebukt ging, dat het hem onmogelijk was voor zijne bloedverwanten iets meer te doen, dan mevrouw verlangde dat hij zoû doen; en dat was niet veel. Daarbij vond zij het nog al onaangenaam dat haar echtgenoot een schoolmeester in zijne familie had, iets wat in haar oog volstrekt niet *„comme il faut"* was en door haar in de kringen, waarin zij verkeerde, even zorgvuldig verzwegen werd als de bijzonderheid, dat haar oom op zeker dorp het beroep van broodbakker uitoefende. Zij achtte het daarom wenschelijk, dat de Majoor zich zoo min mogelijk met zijn broeder en diens gezin bemoeide, maar zich liever bij hare Indische familie aansloot, die geheel uit *fashionable* lieden bestond, 't Is waar dat haar echtvriend in het begin weinig met hare denkbeelden te dien aanzien op had; maar wanneer een vrouw op haren tijd *charmant* weet te zijn, dan kan men naauwlijks gelooven welk eenen invloed zij op de denkbeelden en gevoelens des mans kan uitoefenen. Dit bleek ook hier, want zonder het te willen, bijna zonder het te weten, nam hij iets van hare wijze van denken en handelen over, en menigeen, die den majoor vóór zijn huwelijk gekend had en dien een jaar na zijn huwelijk ontmoette, dacht bij zich zelven: „Hoe een mensch toch verande-ren kan!"

Het is op een der dagen van de maand Junij 1853, dat wij den schoolmeester terugvinden. De huisklok heeft nog pas vier uren van den morgen aangekondigd, en reeds vonden wij hem bezig met schrijven. Hij had op zich genomen voor een jong geleerde eene prijsverhandeling te copiëeren, welke dezen roem en eere — hem eenige guldens moest opleveren, en hij had beloofd het stuk des voormiddags van dien dag te zullen gereed hebben, in de hoop dat zijne vlugheid hem tot aanbeveling zou verstrekken. Van daar dat hij in het vroege morgenuur, nu alles om hem henen nog in diepen slaap lag gedompeld, reeds aan den arbeid zat, dien hij des nachts ten één ure pas had afgebroken, om dien nu onverpoosd voort te zetten. Onverpoosd? Neen, wij bedriegen ons; want hij staakt die bij wijlen gedurende eenige oogenblikken, maar toch niet langer dan noodig is om de hoestbui te laten voorbijgaan, die hem dikwijls overvalt, en wel in zoo hevige mate, dat het ons schijnt alsof die van binnen iets breken doed. Daar was zelfs een oogenblik, waarin hij terugzonk in zijnen leuningstoel, als ware hem het voortgaan onmogelijk; maar toen vermande hij zich weêr en de pen kraste wederom zoo snel over het papier, als de hem eigen netheid dat maar veroorloofde, terwijl hij bij zich zelven mompelde: „'t Is haast gedaan, moed gehouden!"

Wanneer wij hem daar zoo zien zitten, dan denken wij onwillekeurig aan Freiligrath's Requiescat, door den dichter van Lennep zoo schoon in onze taal overgebragt, en wij roepen met dezen uit:

„En zoo schreef hij vellen vol,
„Bleek en met ontstoken oogen,
„Wijl daar buiten 't bloempje zwol
„Van den lentewind bewogen.
„Nachtegaal en lijster sloeg
„In de groen bewassen dreven; —
„Hij bleef werken spade en vroeg,
„En zijn geest in daghuur geven."

Begrijpt gij het lijden van dien man, lezer? Begrijpt gij wat het zegt, zich altijd te zien voortgezweept tot den arbeid, ook dan wanneer ligchaam en geest beide smeeken om rust? Begrijpt gij wat het zegt, altijd zich geplaatst te zien tusschen de vrees te weinig voor zijn gezin te doen, of door te veel te verrigten zich een vroegtijdig graf te delven, aan welks rand de wanhoopskreten zullen weêrgalmen van dierbaren, die men onverzorgd moet achterlaten? Begrijpt gij het, lezer? Welnu, menigeen is er, die den kelk van dat lijden ten bodem toe ledigt, en zoo in het harte van den zoodanigen niet eene stemme ruischte, die van den God der weduwen en den Vader der weezen spreekt, de smarte zou bij hem wanhoop worden; want zoo dat lijden met het oog op God vreesselijk en zwaar

STERFGEVALLEN.

Heden overleed de WelEd. Gestr. Heer A. J. BLOCKLAND, gepensioneerd zee-officier.
SOERABAYA, 7 September 1858. (946)

Heden overleed ons Zoontje WILLEM, in den ouderdom van ruim 1 jaar.
SOERABAYA, P. C. VAN GHERT,
26 September 1858. H. F. VAN GHERT,
(948) Geb. *Kriesfeld.*

Heden overleed alhier in den ouderdom van 40 jaar, de WelEdelgestrenge Zeer Geleerde Heer H. G. A. JAHN, *Med. chir. et art. obstr. Doctor*, officier van gezondheid 3de kl.
SOERABAYA, 26 *September.* (968)

Op middernacht van den 28sten heeft het den Almagtige behaagd tot zich te nemen, na een lang en smartelijk lijden van acht maanden, onze zeer geliefde vrouw en dochter LUCIJ O. BOUWMEESTER, in den jeugdigen leeftijd van nog geen 22 jaren, ons nalatende twee kinderen, nog te jong om hun verlies te beseffen.
SOERABAYA, (965) M. BOUWMEESTER.
29 *September* 1858. W. J. F. DUDMAN.

Het behaagde den Heere, onzen Zoon ZACHEUS JOHANNES tot zich te nemen den 26sten dezer, na eene ziekte van ruim twee maanden, in den ouderdom van twee jaren en tien maanden.
SOERABAYA, J. KULLER.
29 *September* 1858. (959) C. C. BOUMAN.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den WelEd. Gestr. Heer A. J. BLOCKLAND, gelieven aangifte en betaling te doen, binnen 3 maanden, aan
SOERABAYA, *den executeur testamentair,*
8 *September* 1858. (947) J. A. McLENNAN.

VENDUTIE

VENDUTIE WEGENS VERHUIZING

Op den 1sten October,

VAN

W. W. COOK & CO.

IN HET VENDU-LOKAAL VAN

GEBR. KOCKEN.

van

50 ALKATIEVEN.
15 ronde CARPETTEN.
1 CARPET groot 23 voet 6 duim † 17. 6.
1 idem „ 12 „ 9 „ vierkant.
AMERIKAANSCHE KLOKKEN, loopende acht dagen.
200 doz VINGERGLAZEN.
10 vaten GEZOUTEN VLEESCH van 200 pond.
Eene partij VERW in vaatjes.
„ „ EET SERVIEZEN.
25 kisten Chin. VUURWERKEN.
100 doz. PARAPLUIEN.
100 „ PARASOLS.
800 „ HANG-SLOTEN.
100 stuks HANG-STOLPEN.
25 „ STAANDE LAMPEN.
EEN FRANSCH AMEUBLEMENT met paardenhaar bekleed.
Yzeren GELDKISTEN van verschillende dimentien.
15 stellen MAIL-KOFFERS.
Eene kleine partij exquise PORT-, SHERRY- en RHIJN-WIJN.
40 calbassen echt Perzisch ROZEN-WATER, en
1 kist MODEWAREN.

SUPERIEURE GOUDEN HOROLOGIEN.
ENG. JAGTGEWEREN, in Mahonijhouten kisten.
1 kist ZWART ORLEANS.
2 kisten WOLLEN DAMES en KINDER-JAKJES.
1 kist FRAAIJE THEESTOVEN.
100 doz. KATOENEN BORSTROKKEN.
2 kisten BATIK HOOFD-DOEKEN.

N. B. De goederen kunnen één dag voor de Vendutie worden bezigtigd. (954)

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 2den October, a. s.

In de pakhuizen aan de Kaliemaas van cc. 70 PAARDEN, aangebragt van het eiland *Sandelhout.*
SOERABAYA, 30 *Sept.* 1858.
(966) ADAM & CO.

VENDUTIE WEGENS VERTREK,

Bij den 1sten luitenant J. H. VAN DER SCHALK, in het *Officiers Kampement* No. 5.
Op Dingsdag den 5den October 1858.
Van MEUBELAIRE GOEDEREN, eene BENDY CATTEE, een BIMANEESCH PAARD, enz.
(956)

VENDUTIE WEGENS VERTREK

Op Woensdag den 6den October a. k.

Ten huize van den Luit. Kol. C. MEIJER aan den Grisseeschen weg,

DOOR

MARTENS & CO.

Van **Spiegels**, **Schilderijen** en **geheel nieuwe gepolitoerde Meubelen**, als: **Tafels**, **Stoelen**, **Banken**, **Consoles**, **Speeltafels Glaswerk**, **Serviezen**, en hetgeen verder zal worden te voorschijn gebragt. (955)

PUBLIEKE VENDUTIE

Op den 7den October a s.

DOOR

DE WEESKAMER.

Van 117 **tonnen Olie**, 348 **stuks Balinesche Koehuiden**, 20 **bundels Koeliet Koedoe**, 20 **pakken Dingding** en 5600 **Klappernoten**, behoorende tot den failliete boedel van den Chinees OEIJ WHAIJ TIEN, opgeslagen in de pakhuizen van de Heeren ADAM & Co aan de Kaliemaas, alwaar de verkoop zal plaats hebben. (969)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 12den October 1858.

BIJ

MOSSEMBEKKER & CO,

in de *Kalisosok* N°. 2.

Van EENE PARTIJ FRAAIJE SCHILDERIJEN, RONDE TAPIJTEN en ALKATIEVEN, MODERATEUR LAMPEN, HEEREN HEMDEN, ZIJDEN en BAREGE SHAWLS, DIVERSE FRAAIJE JAPONNEN, LAMPE KOUSJES, TOILET SPIEGELS, GEMAAKTE DASSEN, PORCELEINEN THEE SERVIEZEN, VOETEN BANKJES, ZADELS, PORCELEINEN DESSERT BORDEN, ZAKKEN, KOUSEN, COGNAC, HAANTJES BIER, enz, enz. (945)

UITBESTEDING.

Op den 15den October a. s. des morgens ten 9 uur zal door den Administrateur van het garnizoen te *Kediri*, eene HERUITBESTEDING worden gehouden voor de LEVERING VAN VIVRES, ten behoeve der troepen aldaar, gedurende het jaar 1859.
De voorwaarden zijn opgenomen in de *Javasche Courant van den 28sten Julij* 1858, No. 60.
SOERABAYA. *De Onder Intendant der 2de klasse*
30 *Sept.* 1858. *in de 3de Militaire Afdeeling op Java*
(963) Hk. VEMER.

VENDUTIE.

Op Woensdag den 27sten October 1858.

Zullen te *Grissee* de ondervolgende perceelen, behoorende tot den faillieten boedel van den alhier woonachtigen Arabier SECH OEMAR BIN OSMAN BAHASOAN, publiek worden verkocht; als
Een ERF met het daarop staande STEENEN met pannen gedekt HUIS, gelegen in de maleidsche kamp te *Grissee*, verponding nummer 284.
Een IDEM als boven, gelegen in de kampoong *Poelo* te *Grissee*, verponding No. 321.
Een IDEM als boven en bijgebouwen, te *Petjakran*, verponding No. 386.
Een vijfde aandeel in zeker ERF, idem, als boven, verponding No. 392, en
Een ERF gelegen in de kampoong *Poelo*, verponding No. 316.
GRISSEE, *De Agenten der Soerabayasche den 27sten September* 1858. *boedelkamer van Grissee,*
D. W. VAN HUTTEN.
(957) W. TAWARIS.

UITBESTEDING.

Op Zaturdag den 30sten October 1858

Zal door den ondergeteekende, ten zijnen kantore onder nadere goedkeuring, publieke uitbesteding worden gehouden van de leverantie van ZES HONDERD DUIZEND STUKS GEWONE METSELSTEENEN, bestemd voor het eiland *Banda.*
De voorwaarden waarop deze uitbesteding zal geschieden, liggen ter lezing ten kantore voornoemd, terwijl het standmonster aldaar ter bezigtiging voorhanden is.
De Hoofd Ingenieur, Chef der 4de Waterstaats Afdeeling.
(960) **H. DE BRUIJN.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET VERTREK DER STOOMBOOT

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

KAPT. E. LEWIS.
is alsnu bepaald op *Vrijdag den 1sten October a. s.* naar SINGAPORE via SAMARANG en BATAVIA. Adres bij
De Agenten,
(958) FRASER EATON & CO.

VERTREK VAN SCHEPEN.

TER BIJLADING NAAR AMSTERDAM

wordt ruimte aangeboden in het Nederlandsche schip *ATLAS*, Kapt. B. BAKKER. Voor informatie adres
De Agenten,
(924) **P. KERVEL & CO.**

---

is, zonder dat zou het wel duldeloos zijn.

. . . .

Het sloeg half negen ure, toen van Deurne zijne schrijf taak had afgewerkt. Een glans van tevredenheid verspreidde zich over zijn uitgeput gelaat, toen hij hoestende en kugchende de beschrevene vellen papier bijeenzamelde en aan elkander bevestigde. Hij berekende reeds wat hij met de weinige guldens, die hij daarvoor zoude ontvangen, doen zoude. Niet omdat hij eene bestemming er voor miste, maar omdat hij het niet met zich zelven eens was, waaraan die het beste te besteden.

Daar trad zijne vrouw de kamer binnen, met het berigt „dat Piet Lamberts hem kwam vaarwel zeggen."

„Laat hem maar hier komen, vrouw!" was zijn antwoord; en toen nu de aangeliende, een jong man van omstreeks vijf-en-twintig jaren en eene kloeke gestalte, binnen trad, sprak hij op een' hartelijken toon: „Zoo jongen, komt ge mij vaarwel zeggen? daar doet gij wel aan dat ge uw ouden meester niet vergeet!"

„Zou ik kunnen vertrekken zonder u mijn afscheidsgroet te komen brengen," klonk het antwoord. „Ik hoop maar dat ik, door zoo vroeg te komen, niet ongelegen kom, maar later op den dag had ik geene gelegenheid."

„Ge komt mij in het geheel niet ongelegen, Lamberts; maar is uw vertrek reeds bepaald?"

„Morgen ga ik aan boord, meester!"

„Maar zeg me toch eens, jongen, hoe kwaamt gij op 't idee naar Noord Amerika te gaan?"

„Wel, eenvoudig om dat voor den industrieel daar wat meer te verdienen valt dan hier. Niet wanneer men op den ouden slender voortwerkt, maar als men op de hoogte van zijn' tijd blijft, zoo als ik *tracht* te doen. Men kan daar als instrumentmaker vooruitkomen."

„Nu, God geve dat het u goed ga, mijn jongen!"

„Dat hoop ik meester, en als dat ooit gebeurt, dan komt daarvan de eer voor drie kwart aan u toe."

„Ho, ho wat," sprak van Deurne.

„Ik neem er geen woord van terug, meester! want zoo gij bij den dood mijns vaders mij niet zonder betaling had onderwijs gegeven, en daar nog niet privaat-les in het Engelsch en Duitsch had bijgevoegd, dan had ik het nooit zoo ver gebragt, en mijne dankbaarheid is te grooter, naarmate ik mij herinner welk een ondeugend brokje ik was en hoe ik niet zelden u griefde en beleedigde. Meester! zoudt ge wel willen gelooven, dat menig woord van vermaning of teregtwijzing mij jaren later nog in de ooren geklonken, geleid en bestuurd heeft? De indrukken, in de jeugd ontvangen, zijn sterk, meester!"

„Nu Lamberts, het doet mij genoegen te bemerken dat ik goed heb gezien, toen ik tot uwe moeder zeide: „Daar zit wat goeds in dien jongen. Ik moet eens beproeven of ik met Gods hulp het kan doen ontwikkelen." Zoo er iets is dat een onderwijzer het hart van dankbare vreugde kan doen kloppen, 't is als de lieve God hem vruchten van zijnen arbeid doet zien. En...."

Maar eensklaps zweeg van Deurne, terwijl de bleekte zijner wangen verkleurde tot een akelig lijkwit.

„Wat scheelt er aan, meester?" riep Lamberts, die het voortdurende kugchen van den onderwijzer wel had bemerkt, doch wien dit niet verontrustte, omdat hij 't van hem eenigzins gewoon was, ontroerd uit?

„Ik weet het niet, Lamberts, ... een vreemd gevoel ... het draait mij om het hart... Ik..."

Hij kon niet voleindigen. Zijn hoofd viel voorover, terwijl hij de hand krampachtig drukte tegen de borst. Twee golven bloeds vloeiden hem uit den mond. Toen slaakte hij een zwakken kreet en viel achterover in den leuningstoel.

Zijne vrouw en kinderen vlogen naar binnen, op het geroep van Lamberts, die naar den geneesheer ijlde.

Juffrouw van Deurne staarde den lijder in het bleeke gelaat. Een vreeselijk denkbeeld schoot bliksemsnel door hare ziel en zij sprak dat uit in de woorden, waarvan iedere letter een dolksteek was. „O mijn God, kinderen Uw vader is — dood!"

(*Wordt vervolgd*).

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsch barkschip *ALCOR*, Kapt. F. J. VAN OPPEN. Dit schip heeft eene ruime Kampanje, is tevens voorzien van eene groote badkamer, en kan derhalve ten zeerste worden aanbevolen.

Het vertrek zal van *Pasoeroean*, omstreeks *Medio October* plaats hebben.

Voor nadere informatien adresseere men zich bij

De Agenten,

(949) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend Ned. Barkschip **AMSTEL,** Kapt. H. H. RADEMAKER, hebbende uitmuntende inrigtingen voor pasagiers.

Het schip zal omstreeks het einde van October tot vertrek gereed zijn.

Nadere informatien te bekomen te BATAVIA, SAMARANG en alhier bij

De Agenten,

(967) B. KOPERSMIT & CO.

PASSAGE

Wordt aangeboden met het campagne Barkschip **PETRONELLA CATHARINA,** KAPT. F. HAGEN.

Dit schip beveelt zich wegens hare uitmuntende inrigting bijzonder voor passagiers aan, voert eenen geëxamineerden doctor, en vertrekt in den loop der volgende maand via BATAVIA naar NEDERLAND.

Informatien te bekomen bij den gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

SOERABAYA, (951) *De Agenten,*

27 *September* 1858. RUYL CRAMER & CO.

TE KOOP OF TER BEVRACHTING

Wordt aangeboden het Engelsch brikschip **VERNON,** 222 Tons AI. Kapt. GILBERT. Informatie te bekomen, bij

De Agenten,

(961) McMILLAN MARTEN & CO.

PAS AANGEBRAGT

PUIKE HAMMEN.
GEDROOGDE VRUCHTEN in stopflesschen.
GOEDE EAU DE COLOGNE, en
HAANTJES BIER (van *Rendorp*) bij

(950) **F. KIEL.**

ALLEMANSGADING

FIJNE AMANDELENZEEP, groote stukken, in kistjes van 1 dozijn. (970)

ENGELSCHE GOUDEN HOROLOGIEN,

Voor wier deugdzaamheid wordt geguarandeerd

(953) Bij KIEL.

LORGNON LONGUE-VUE

DIT

LONGUE-VUE NAPOLEON III.

VERKRIJGBAAR bij

(865) E. FUHRI & CO.

ALLEMANSGADING.

GOMME-ELASTIQUE, geschikt voor billardbanden en POMMERANZEN voor queu's.

(971)

MENAGE-BOEKEN.

Ingebonden à *f* 5.— rec. bij

(600) E. FUHRI & CO

DEPOT VAN

HOLLOWAY' PILLEN EN ZALF.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te *Soerabaya*, tot de ondervolgende prijzen: (773)

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— en „ 5.—

SOERABAYA, den 30sten September 1858.

Laatstleden dingsdag avond omstreeks tien ure ontstond er eene hevige brand in de kampong Katapang, gelegen in het noord oostelijk gedeelte der stad, nabij de Citadel Prins Hendrik.

Door de van alle zijden aangebragte spoedige en doelmatige hulp werd men dezen brand meester, nadat omstreeks zestig huizen in de asch waren gelegd.

Onvoorzigtigheid schijnt de oorzaak van dezen brand te zijn geweest, die van ernstigere gevolgen had kunnen zijn geworden, indien de hevige noord-oostenwind die gedurende den geheelen avond had gewaaid, niet was gaan liggen.

BANJOEMAAS. — In den namiddag van den 14den September zijn te Poerworedjo, ten gevolge eener zware windhoos uit het zuiden, 21 huizen, padischuren en stallen, toebehoorende aan eenige inwoners van de dessa's Berto en Pongpongan, omgewaaid en beschadigd. Menschenlevens zijn niet te betreuren.

PALEMBANG. — Op den 29sten Augustus is de kolonne, onder kommando van kapitein Horrmann, te Moeara Koepit (Rawas) aangekomen en zal zich daar vooreerst blijven ophouden, om tegen mogelijke vijandelijkheden der Djambinezen te waken.

RIOUW. — Den 14den Augustus jl. verspreidde zich hier het gerucht, dat eene den kruisbooten, welke van Siak moest terugkeeren, door eene sterke overmagt van Boeginezen, in drie praauwen, aangevallen en vermeesterd zoude zijn.

Ter verkrijging van zekerheid hieromtrent stoomde Z. Ms. schroefstoomschip *SoemRing* den volgenden dag naar Bangkalis (Siak) en keerde den 21sten daaropvolgende te Riouw terug, met het berigt dat de kruisboot eerst den 16den Augustus van Bangkalis was vertrokken.

Den 21sten kwam het vaartuig mede te Riouw aan, zonder eenige ontmoeting met Boeginezen of anderen gehad te hebben. (*Jav. Court.*)

Van goederhand vernemen wij dat dezer dagen te Malang, eene te Padoe in de nabijheid van Kendalpaijak staande tabakschuur van 350 voet lang, toebehoorende aan den heer V. L. S. door eenen hevigen wind, vergezeld van zware onweêrsbuijen is omvergeslagen, waardoor een groot gedeelte van de zich daar in bevindende tabak beschadigd is geworden en verloren gegaan.

De geledene schade is nog niet bepaald op te geven.

Ofschoon op dat oogenblik een vijftigtal vrouwen daarin werkzaam waren, zijn er geene menschenlevens te betreuren. (*Pas. N. A. B.*)

— SAMARANG, 14 Sept. Heden werd de Chinees Oh of Ow Tiang Soei, een nog jeugdig Chinees, die de lieveling was van zekere oude Chinesche vrouw, weduwe Tan Tau Thai, die zijne cudtante was en de moeder van eenen hier bekenden handelaar en aannemer Tan Gie Soei, veroordeeld wegens moord, op deze zijne oude nabestaande, die gewoon was hem met kleine sommen gelds te helpen. Bij zekere gelegenheid hem eene grootere geldsomme weigerende, sloop hij haar woonvertrek binnen, met het plan haar te bestelen. De tegen hem uitgesproken straffe is die des doods, naar onze wetten aan de galg.

De ongelukkige heeft alles bekend ter teregtzitting en schijnt de daad te hebben verrigt in zekeren graad van waanzin, daar hij kort na het vermoorden, zich zelf van het leven wilde berooven, met dat gevolg, dat hij zwaar gewond is opgevat en in het stadsverband gebragt. Zijn leven vóór de poging tot diefstal, waarvan de moord een gevolg was, was losbandig en teugelloos.

Sam. N. en A. B.

ENGELAND.

Het parlement is den 2den Augustus, door eene koninklijke commissie namens de koningin geprorogeerd. Bij die gelegenheid werd de volgende rede uitgesproken:

„Mylords en Mijne Heeren!

„H. M. heeft ons opgedragen u te verzekeren, dat het haar genoegen doet, u te kunnen ontslaan van de verpligting om eene zitting langer te moeten bijwonen, die wel is waar eene poos werd afgebroken, doch gedurende welke door uwen onverflaauwden ijver zeer vele gewigtige maatregelen zijn tot stand gekomen.

„H. M. acht zich gelukkig door de overtuiging, dat hare betrekkingen met de vreemde mogendheden van dien aard zijn, dat zij haar in staat stellen met vertrouwen het behoud van den algemeenen vrede te verwachten.

„H. M. vertrouwt, dat de werkzaamheden der gevolmagtigden op de Parijsche conferentie tot eene bevredigende oplossing van de verschillende kwestien, die aan hunne overwegingen zijn onderworpen, zullen leiden.

„De ijver, de heldhaftigheid en de zelfopoffering door Hr. Ms. krijgsmagt en die der Oost-Indische Compagnie in Indie aan den dag gelegd, zijn boven allen lof verheven en H. M. hoopt, dat deze pogingen reeds in zooverre met een goeden uitslag bekroond mogen zijn, dat de geduchte opstand, welke zich over eene groote uitgestrektheid van hare Indiche bezittingen had verspreid, thans, onder den zegen van den Allerhoogste, spoedig onderdrukt en de vrede in die gewesten hersteld zal kunnen worden. In deze hoop heeft H. M. het door u genomen besluit, waardoor het bestuur over haar Indisch grondgebied tot Hr. Ms. regtstreeksch gezag zal overgaan, met hare goedkeuring bekrachtigd. H. M. koestert tevens de hoop, dat zij in staat zal zijn de hooge functien, weke zij op zich genomen heeft, zoodanig te vervullen, dat door eene billijke en onpartijdige handhaving der wet de voordeelen er van gelijkelijk aan hare onderdanen, van welken stam of welk geloof ook, verzekerd, hunne welvaart bevorderd en Hr. Ms. gezag in Indie bevestigd worden.

„Mijne Heeren van het Huis der Gemeenten!

„H. M. heeft ons in last gegeven u dank te zeggen voor de verstandige onbekrompenheid, waarmede door u in de behoeften der openbare dienst is voorzien. De tegenwoordige staat der rijks inkomsten heeft H. M. de gegronde hoop gegeven, dat de sommen welke door u zijn toegestaan, voldoende zullen zijn ter bestrijding van hetgeen, waartoe zij werden aangevraagd.

„Mylords en Myne Heeren!

„De gezondheidstoestand der hoofdstad moet steeds een onderwerp van H. M. levendigste belangstelling zijn, en H. M. heeft dan ook reeds de door u aangenomen wet betreffende de zuivering van de wateren van den Theems bekrachtigd, daar de toestand, waarin deze rivier thans verkeert, weinig strookt met de waardigheid van een groot land, en nadeelig werkt op de gezondheid en het comfort van de inwoners der hoofdstad.

„H. M. heeft eveneens gaarne de wet goedgekeurd, waarbij aan de steden en districten meer vrijheid gelaten en meer gemak verleend word, om de bevoegdheid en magt te erlangen, welke noodig is om werken ter verbetering van den plaatselijken toestand te doen uitvoeren, en door welke wet dus de voordeelen eener zelfregering der gemeenten worden uitgebreid.

„H. M. vertrouwt, dat de wet op het toekomstige bestuur der Schotsche hoogescholen, welke door u is vastgesteld, zal blijken van groot nut en voordeel te zijn voor die achtbare instellingen, en in hooge mate zal medewerken ter bevordering en uitbreiding van een stelsel van echt zedelijke en godsdienstige opvoeding in Schotland.

„De wet op de overdragt van gronden, welke strekt tot uitbreiding der tot dus verre door de commissarissen voor gehypothekeerde goederen uitgeoefende magt en waarbij het verkrijgen van een onbetwistbaar eigendomsregt in Ierland gemakkelijk gemaakt wordt, moet ongetwijfeld voor de grondbezitters van groot voordeel zijn en zeer strekken ter bevordering van den bloei en de welvaart van dat gedeelte van Hr. Ms. gebied.

„De door H. M. goedgekeurde wet tot vestiging van de kolonie Britsch Columbia, was allernoodzakelijkst ten gevolge van de onlangs in die streek gedane goudontdekkingen; H. M. hoopt echter dat het instellen dezer nieuwe kolonie aan den Stillen Oceaan slechts ééne schrede verder moge zijn op de baan van bestendigen vooruitgang, waardoor Hr. Ms. gebied in Noord-Amerika in eene onafgebroken keten van den Atlantischen tot den Stillen Oceaan, ten slotte zal bevolkt worden door trouwe en nijvere onderdanen der Britsche kroon.

„H. M. erkent ten volle den ijver en de volharding, welke het u mogelijk maakten, om in een betrekkelijk kort tijdsverloop al deze maatregelen, benevens eenige andere van ondergeschikt belang, doch niettemin gewigtig wat hunne strekking aangaat, tot stand te brengen. Velen uwer hebben, in uwe graafschappen teruggekeerd, een grooten invloed uit te oefenen en pligten te vervullen, bijna even belangrijk voor de gemeenten uwer inwoning als die, van welke gij thans ontslagen wordt; en H. M. is ten volle overtuigd en verzekerd, dat onder de leiding der Voorzienigheid dezé invloed zóó zal aangewend, en deze pligten zóó zullen betracht worden, dat zij u tot eere zullen verstrekken en bevorderlijk zullen zijn aan het algemeen welzijn en het geluk van een getrouw en tevreden volk!”

— Volgens de *Globe* zou de koningin den 4den Augustus, 's namiddags 3 ure, te Osborne naar Cherbourg scheep gaan en slechts van twee oorlogsschepen, waarschijnlijk de *Royal Albert* en *Renown*, vergezeld worden. Er heeft nimmer plan bestaan H. M. door eene grootere oorlogsvloot te eskorteren. Het eskader zal buitendien uit de yachten *Victoria and Albert*, *Osborne*, *Black Eagle*, *Vivid* en *Banschee*, — de vier laatste voor de lords der admiraliteit en hunne vrienden, — en uit het transportschip *Urgent*, tot opname van een aantal officieren, bestaan.

— Het koninklijk yacht *Victoria and Albert*, dat H. M. naar Cherbourg overbrengt, ligt thans nabij Cowes voor het fatsoenlijk publiek ter bezigtiging en reeds honderden hebben zich deze gelegenheid ten nutte gemaakt. Den 6den Augustus wordt een wedstrijd van yachten van de reede van Yarmouth, van het eiland Wight naar eene boei in het binnenste der haven van Cherbourg, gehouden, tot mededinging naar een door keizer Napoleon uitgeloofden gouden beker. De eigenaars der mededingende yachten moeten leden der Koninklijke yachtclub zijn, van welke ook de kiezer lid is. Reeds zijn bijna vijftig vaartuigen ingeschreven. De afvaart eener zoo talrijke vloot der rijkste en grootste yachten van de wereld, zal een der treffendste en schitterendste schouwspelen opleveren, welke men zich voorstellen kan.

— De *Morning Herald* meldt, dat de koningin op hare

reis naar Potsdam, welke zij den 10den Augustus zal aanvaarden, door lord Malmesbury vergezeld zal zijn. Zij zal echter incognito reizen en den 29sten Augustus naar Engeland terugkeeren.

— Te Woolwich is men thans bezig met de decoratie van den lijkwagen, waarmede het stoffelijk overschot van Napoleon I naar de grafplaats is gevoerd en welk rijtuig thans als een geschenk naar Parijs zal worden gezonden. De daartoe benoodigde kosten zullen nog geene £ 200 beloopen. Behalve de koetsier, die te dier tijde bij sir Hudson Lowe op St. Helena in dienst was, heeft zich nog een ander oud gediende opgedaan, die toenmaals tot het aldaar gevestigd garnizoen behoorde en bij de lijkstatie tegenwoordig was. Deze heeft zich bereid verklaard, daaromtrent nog eenige bijzonderheden mede te deelen.

— Volgens officieele mededeeling bedraagt het totaal der uitgaven, ten behoeve der troepen in de drie Indische presidentschappen, over het dienstjaar 1855—1856, de som van £ 10,974,212 namelijk £ 6,038,530 voor Bengalen, £ 2,801,008 voor Madras, en £ 2,134,674 voor Bombay. Aan de koninklijke regimenten werd £ 744,628, aan de artillerie der Compagnie £ 586,635, aan de kavallerie der Compagnie (inboorlingen) £ 1,363,248 en aan de infanterie £ 3,745,557 ten koste gelegd.

— Men schijft aan de *Home-News:*

Zeker zal het u aangenaam zijn te vernemen dat de Atlantische onderzeesche telegraaf kabel nu eindelijk met goed gevolg is gelegd. Het berigt daarvan ontvingen wij Donderdag middag zeer onverwacht, en was de vreugde over die goede tijding te grooter, dewijl men algemeen den moed had opgegeven, nadat de zaak tot tweemalen was mislukt.

Uit het volgende reisberigt der *Agamemnon* zult gij alles vernemen wat tot nog toe van het leggen des kabels bekend is. — De gemeenschap is volkomen en de electrische stroom werkt zoo goed als met mogelijkheid was te verwachten. Het voorof overeengekomen sein dat de kabel met goed gevolg door de *Niagara* is gelegd, is aangekomen, doch het zal een paar dagen duren eer alles gereed is tot het overzenden van geregelde berigten.

Van af den 18den Julij, den dag waarop de *Agamemnon* Queenstown verliet, tot zij zich bij het overige gedeelte van de expeditie in het midden des oceaans voegde, het geen op den 29sten Julij plaats vond, had zij zonder ophouden met hevige winden te worstelen. — In den namiddag van den 29sten werden de beide einden van den kabel aan elkander gelascht en de beide vaartuigen verlieten elkander, de *Niagara* naar New-York en de *Agamemnon* naar Doulasbaai. — In den avond van dienzelfden dag kwam er een kink in de kabel en, wijl men vreesde dat dezelve daar niet zou houden, werd de stoom gestopt en de machinerie gerepareerd, waarmede anderhalf uur verloren gingen. Vrijdag had men zwaar stormweer, zoo dat het schip met al de kracht van deszelfs stoom en met de raas en bovenbramstengen gestreken, er naauwelijks tegen op kon werken. — Zaturdag den 31sten schoot de wind uit naar het zuiden, en gedurende dien en de drie volgende dagen woei het zeer hard, met van tijd tot tijd zeer hevige buijen er tusschen door; de zee stond gedurende al dien tijd zeer hoog en van oogenblik tot oogenblik vreesde men dat de kabel zou breken. — Woensdag werd het weder veel bedaarder doch de deining was altijd nog hoog. Ten vier ure in den ochtend was het gedeelte van den kabel dat benedendeks lag geheel uitgevierd en had de overgang tot het uitvieren van het bovendeks gelegen deel van den kabel gelukkig zonder ongeval plaats. — Omstreeks den middag kwam het schip in stiller water en tegen negen ure in den avond was de rol des kabels die middendeks lag ook uitgevierd, waarna men overging tot de derde rol, die op het voordek lag: ook dit had zonder ongeluk plaats en verder ging alles wel tot het schip op Donderdag den 5den Augustus des morgens te zes ure in baai Doulas het anker liet vallen.

De *Niagara* is bezig het wederëinde des kabels in Trinity-Baai aan wal te brengen of zal zulks binnenkort doen. Eenig opönthoud zal, evenwel, onvermijdelijk zijn eer alles gereed is om tot Amerika door te seinen.

FRANKRIJK.

In de regeringskringen heerscht eene bijna ongelooflijke drukte ten aanzien van al wat maar eenigzins met de reis des keizers naar Cherbourg in verband staat of kan strekken, om daaraan eene historische waarde te geven. De bedevaart naar St. Anna van Auroy is zeker een der best berekende onderdeelen van het geheele programma. Het doel hiervan is toch niets anders dan de geloovige bevolking van Bretagne, bij welke legitimistische tradities en sympathiën nog lang niet vergeten zijn, te overtuigen dat het keizerrijk met denzelfden vromen geest is bezield als de regering der Bourbons. Met den godsdienstigen zin, dien de keizer, de keizerin en het geheele hof daardoor aan den dag zullen leggen, zal dit doel dan ook zeker bereikt worden. Reeds zijn eenige prachtige kerksieraden, een geschenk van HH. MM. naar St. Auroy afgezonden. Op 3 Aug., vóór het vertrek, zal het keizerlijk hof eene plegtige mis bijwonen, tot wier feestelijke opluistering de kardinaal aartsbisschop van Parijs zich naar St. Cloud begeeft.

Overigens zijn alle maatregelen door de policie wel zoo goed genomen, dat men er op kan rekenen, dat, er op geen der halten drie menschen bij elkander kunnen komen, zonder dat een harer handlangers zich daarbij of in de onmiddelijke nabijheid bevindt. De prefecten der departementen die in de reisroute liggen, zijn in persoon te Parijs geweest, om hunne buitengewone instructien te ontvangen.

De *Moniteur de la Flotte* bevat de volgende beschrijving van de bassins in de haven te Cherbourg. Onmiddelijk achter de reede liggen twee bassins van gelijke grootte, die, slechts door eene breede kade gescheiden, met de korte zijden tegen elkander sluiten. Het voorste dezer bassins is door een klein kanaal met de reede verbonden, terwijl de genoemde kade is doorgesteken, zoodat de schepen van het achterste bassin wel in het voorste, maar niet direct in zee kunnen komen. Achter deze beide bekkens ligt het grootq nieuwe van Napoleon III, hetwelk veel langer dan een der andere, maar korter dan beide te zamen is. Reeds sedert 22 jaren is daaraan, ofschoon slechts met weinig energie, gearbeid, terwijl de meeste moeite en het meeste geld aan den havendam is ten koste gelegd. Het bassin zelf heeft eene lengte van 420, eene breedte van 200 en bij den laagsten waterstand eene diepte van 9 meters, terwijl het alsdan 18 meters beneden de bovenste vlakte der kaden ligt. Is het dus wel niet het grootste in zijne soort, zoo is het toch merkwaardig wegens de zwarigheden, die men tot die aanleg had te overwinnen, daar het uit de hardste rotssoorten moest worden uitgehouwen. Aan de eene lange zijde vindt men zeven hellingen, waaronder er vijf zijn, die de grootste schepen kunnen opnemen. Op eene dezer ligt het linieschip *Ville de Nantes*. Langs de eene korte zijde zijn vier, en aan de andere twee dokken. Twee daarvan hebben ieder eene lengte van 140 en eene breedte van 28 tot 30 meters. De kosten voor den aanleg van het bekken, de werven, en doorsnijdingen bedragen ongeveer 16 en voor dien der dokken 10 millioen francs. De *Moniteur de la Flotte* voegt er nog de volgende historische opgaven bij: De havendam, 3713 meters lang, werd in 1783 gegrondvest en was eerst den 13den December 1853 voltooid; van 1783 tot 1803 werden er 31, van 1803 tot 1830 acht, en van laatstgenoemd jaar tot 1853, 28 millioen francs aan ten koste gelegd. Het voorste bassin werd, in Augustus 1813, in tegenwoordigheid der keizerin Maria Louisa ingewijd.

TURKYE.

Uit Candia verneemt men dat den 15den Julij allerwege de firman aangeplakt was, strekkende tot bevrediging van de eilandbewoners; maar aangezien in dien firman vóór de afkondiging belangrijke wijzigingen gemaakt waren, hadden de Christenen geëischt, dat de oorspronkelijke tekst zou worden bekend gemaakt. De overheid had hun dit beloofd, na twee dagen geaarzeld te hebben, gedurende welke eene sterke gisting werd waargenomen en de toestand zoodanig was geworden, dat men te Canea voor moordtooneelen begon te vreezen. Volgens deze zelfde berigten hadden de Turken zich te Retimo, tusschen Candia en Canea gelegen, aan allerlei buitensporigheden overgegeven. Zij hadden de Christenen, die op het veld waren gelegerd, gedreigd, dat zij zich zouden wreken op den moord hunner geloofsgenooten. Sami-pacha was voor hen teruggeroepen; de Christenen waren ten getale van 10,000 gewapend.

—Het *Journal de Constantinople* spreekt met verontwaardiging van de wreedheid der Montenegrijnen, die na het gevecht bij Grahowo 67 Turksche soldaten, welke in hunne handen gevallen waren, gruwelijk verminkt hebben. De ongelukkigen zijn op twee schepen uit de havens van Kleck en Ragusa teruggebragt en in een van de Turksche hospitalen nabij Konstantinopel ter verpleging opgenomen. „Al die lieden — zegt het genoemde orgaan der Turksche bewindslieden in zijn nommer van 21 Julij jl., — zijn met verregaande onmenschelijkheid verminkt. De ooren, de neus, de lippen, de kin zijn hun afgesneden; aan eenigen heeft men met het mes ronde gaten in de wang gemaakt: aan anderen zijn de enkels en de gewrichten van de handen stuk geslagen, zoodat die ledematen afgezet moesten worden. Het gezigt alleen reeds van deze wonden, zoo geheel verschillende van die welke doorgaans in de veld-hospitalen voorkomen, doet de heelmeesters en ziekenoppassers huiveren.

EGYPTE.

Het oorlogs-stoomfregat *Cyclops* kwam den 12den Augustus van Djedda te Sues terug, na van het plaatselijk bestuur te Djedda voldoening te hebben erlangd, ten minste als dat voldoening mag heeten, hetgeen echter geen plaats vond dan nadat men hen daartoe had gedwongen door eenen aanvang te maken met bombarderen en een vijftiental booten in den grond te boren. — Bij aankomst van de *Cyclops* werd eene speciale missive gezonden aan Namuc Pacha, waarin hem werd medegedeeld het doel van kapitein Pullens zending, en van zijne tegenwoordigheid te Djedda, terwijl hem, den Pacha, dertig uren tijds werden gegeven voor het antwoord. Deze tijd, en nog eenige uren daarenboven, ging voorbij zonder dat er eenig gevolg werd gegeven aan kapitein Pullen's schrijven, waarop het vuren op de stad eenen aanvang nam. — Het schroot deed weinig kwaad, wegens den grooten afstand, doch de bommen deden eene goede uitwerking; ten minste er kwam een antwoord, doch daar dit ontwijkend was, werd het vuren hervat, hetgeen Namuc tot rede bragt. Hij besloot om in onderhandeling te treden en zeide, dat hij geene doodstraf kon doen ten uitvoerleggen, omdat hem niet de magt was gegeven over leven en dood: hij had echter een aantal lieden in de gevangenis, waarmede kon gehandeld worden volgens de beslissing van hooger hand. Kapiten Pullen was daarmede echter niet tevreden, en kwam men dus overëen dat den volgenden dag eenigen der voornaamste belhamels zouden worden ter dood gebragt Dienzelfden dag evenwel kwam Ismail Pacha met de stoomboot *Gabari* aan, en bragt eene algeheele volmagt mede, hetgeen de zaken zeer vereenvoudigde, en elf man werden, met de yatagan ter doodgebragt — Den volgenden ochtend zouden er vier anderen naar Constantinopel worden gezonden, en bovendien waren er nog ruim vijftig in de gevangenis. — Of Frankrijk zich ook daarmede zal vergenoegen, zal nader blijken. — De *Cyclops* wacht hier op den Franschen commissaris, waarna dezelve naar Djedde zal terugkeeren om het onderzoek voort te zetten.

DE ENGELSCH-INDISCHE TELEGRAAF.

In de *Observer* leest men het volgende half officiele berigt.

Wij zijn gemagtigd tot het doen der mededeeling dat eene overeenkomst is gesloten tusschen de Schatkist en de Maatschappij der Roode-Zee-telegraaf, betrekkelijk het leggen van eene telegraaflijn van Alexandrie tot Aden en van daar langs Arabiës zuidkust tot Kurrachee. — De voorwaarden der overëenkomst zijn als volgt.

De Schatkist guaraudeert gedurende een tijdvak van vijftig jaren eene jaarlijksche rente van 4½ percent over een kapitaal van hoogstens 800,000 pond sterling of ƒ 96,000,000, in te gaan van den dag dat het kapitaal zal zijn gestort; de renten te betalen in halfjaarl'jksche termijnen.

Indin de ontvangsten meer bedragen dan de door het Gouvernement geguarandeerde rente, zal het meerdere strekken voor een derde om aan het Gouvernement terug te betalen de door het zelve eventuëel gedane voorschotten van rente; het tweede derde deel om een reservefonds daartestellen, dat niet meer dan tot eene som van 80,000 pond sterling zal mogen loopen; en het laatste derdedeel om het dividend der aandeelhouders optevoeren tot 10 percent 's jaars.

In geval het Gouvernement niet mogt in voorschot zijn en het reservefonds reeds tot het bepaalde kapitaal van 800,000 pondsterling is gekomen dan zal de geheele winst dienen om het dividend aan aandeelhouders optevoeren tot 10 percent 's jaars, en zal het meerdere strekken, om een ponds daartestellen tot waarborg van de guarantie des Gouvernements, tot vermindering van het tarief of tot eenig ander einde, naar het Gouvernement zulks zal goedvinden.

Het reservefonds en ongebruikt blijvend kapitaal zullen dienen tot het onderhond en des noodig tot herstel van den kabel, en tot aanvulling der ontvangsten in geval die minder mogten bedragen dan de uitgaven. — Aldus zal de door de schatkist geguarandeerde rente van 4½ percent het kleinste dividend zijn.

In geval de Maatschappij mogt in gebreke blijven de lijn te voltooijen, of te herstellen dan wel dezelve niet doelmatig beheert, zal de Schatkist dezelve aan zich trekken, tegen restitutie van alle gemaakte kosten en rente daarover ad 4 percent van af den dag waarop het laatste dividend is uitbetaald geworden.

De directeuren der Maatschappij hebben daarop eene overeenkomst gesloten met de Heeren Newall & Co, op zulke voorwaarden dat er eene som van 300,000 pond sterling van het kapitaal zal overblijven. — Men moet hier opmerken dat de guarantie der schatkist ingaat zoodra het kapitaal zal zijn gestort en voortdunrt gedurende een tijdvak van vijftig jaren, zoodat er geen risico meer bestaat. Hetzij de onderneming mislukke of niet, de aandeelhouders zullen zelfs de renten van hun kapitaal niet verliezen; zelfs is er voorzien in het zeer onwaarschijnlijke geval dat de ontvangsten de kosten niet zouden goedmaken. Onder zulke voorwaarden is er geen twijfel aan of het benoodigde kapitaal zal zeer spoedig gevonden zijn en het Gouvernement heeft zeer wijsselijk alle risico op zich genomen van eene onderneming die eene staatkundige noodzakelijkheid is geworden.

Wat betreft de kans tot welslagen der onderneming moet men bedenken dat het voor alle schepen die Point de Galle of Aden aandoen bijna eene noodzakelijkheid zal zijn om van de lijn gebruik te maken. — Handel en staatkunde hebben er even zeer behoefte aan en zal de mededinging *alle* handelaren noodzaken om van dit middel van gemeenschap gebruik te maken, bij elke gelegenheid dat er iets belangrijks geschiedt; en dat zal zich niet alleen bepalen tot onze Indische bezittingen, maar ook tot de handelshuizen in Australië en in China zal zich dat uitstrekken.

Deze zoolang geöpperde zaak is nu eindelijk tot eene beslissing gekomen, en zullen wij eene telegraaflijn hebben, die geheel ons eigendom is, en vrij van de contrôle van andere gouvernementen, en waaromtrent wij ons aan niemand zullen hebben te verantwoorden dan aan onszelven; — die lijn zal gaan langs denzelfden weg waarlangs onze brievenmalen reeds zoo lang gingen, langs den weg onzen handelaren reeds sedert zoo lang bekend, en de weinige stations die zich niet op ons eigen grondgebied bevinden, kunnen wij beschermen tegen het ons aangeboren element der zee. — Alleen dat gedeelte dat door Egypte gaat, maakt daarop eene uitzondering.

Ons Gouvernement heeft zich gehouden aan het beginsel dat het best is, zulk eene onderneming aan particulieren overtelaten, terwijl het tevens alles heeft gedaan wat de kapitalist kan aanmoedigen, om zijne gelden daartoe te leenen; eindelijk zal het hoogere dividend eene aanmoediging zijn voor de maatschappij om de zaak ten beste te beheeren. — Voor als nog bestaan er geene telegrafen tusschen hier en Indie, dan de lijnen van Cagliari tot Malta, en die welke van deze laatste plaats naar Corfu loopt; en is men bezig met de noodige voorbereidende maatregelen te nemen tot het leggen van lijnen van Ragusa naar Corfu en eene van daar naar Alexandrie, welke aldus in gemeenschap zal komen met de groote lijn, waarvoor het bovenomschreven contract is geteekend.

Bovendien wordt in de volgende maand nog een kabel gelegd van Candia naar Alexandrie. — Naar men zegt, zijn de fondsen voor al die lijnen reeds bijeengebragt, hoewel de voorwaarden met de verschillende betrokkene Gouvernementen nog niet zijn geteekend. — Door deze nieuwe ondernemingen zullen wij langs drie verschillende wegen gemeenschap hebben met Alexandrie; een via Constantinopel, een via Duitschland, Oostenrijk en Corfu; en de derde via Frankrijk, Sardinië, Malta en Corfu. — Het is bijna onvermijdelijk dat de lijnen over vreemd grondgebied loopen, hetgeen ingeval van eenen Europeschen oorlog tot veel belemmering zonde leiden; doch men mag hopen dat wij te eeniger tijd eene, van allen onafhankelijke Engelsche telegraaflijn zullen hebben via Gibraltar, welke lijn dan alleen over Egyptischen grond zal loopen.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN:

Bevallen:

E. Gray geb. Newson. Z. Pamanoekan 23 Aug — P. F. C. van Dijk geb. Klein. D. Samarang 11 Sept. — J. H. D. de Ceuninck van Capelle geb. Beijnon. Z. Batavia 17 Sept. — J. W. A. Wiemans geb. Helmrich. D. Batavia 17 Sept. — J. W. Gevers geb. Lans. Z. Batavia 18 Sept. — H. C. L. van Delden geb. Haak Bastiaaanse. D. Palembang 7 Sept. — E. Kerrebijn geb. vau Erckelens. D. Samarang 18 Sept. — De echtgenoote van van den Dungen Bille. Z. Soerabaija 24 Sept. — J. H. Mc Lennan geb. Alexander Z. Soerabaija 25 Sept. — W. F. C. Farensbach geb. Otto. Z. Toeban 20 Sept. — C. Ledeboer geb. Jensen. Z. Soerabaija 20 Sept. — P. E. Teengs geb. Bell. D. Soerabaija 26 Sept.

Getrouwd:

H. A. Guise met E. de Catsin Batavia 11 Sept. — W. J. Havengh met C. A. Buddingh, Batavia 16 September.

Overledenen:

De weduwe Jacob Alexander, Salatiga 13 Sept. — F. Alexander, Tjilatjap 12 Sept. — J. A. Haager, Haarlem 1 Aug. — H. L. Heffener geb. Cirkel, Banjoe Biroe 9 Sept. — Het kindje van Dr J. J. Hupscher, 13 w. Soemedang 16 Sept. — L. W. Monteiro geb. Maeurer, 29 j. Ngawie 18 Sept. — J. Wiegman R. C. P. 49 j. Maasland. — Het zoontje van P. C. van Ghert 1 j. Soerabaija 26 September.

VERTREKKENDE PERSONEN.

W. J. Lindgreen. — F. A. Schiebelhout. — Siegfried Heilbuth. — C. L. van Gijën.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
Sept.	24	Nederlandsche	Hollands Trouw.	N. H. Keuker.	Batavia.
„	25	Ned. Ind.	Stoomschip Batavia.	A. G. Bosch.	„
„	27	„ „	Djoedool Moebarak.	Sech Oemar Alan.	Banjermassing.
„	—	Nederlandsche	Drie Vrienden.	L. P. Anderson.	Batavia.
„	—	„	Christiaan Huijgens.	J. Van Katwijk.	Samarang.
„	28	Ned. Ind.	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	—	„ „	St. Koningin der Nederlanden.	E. Lewis.	Batavia.
„	—	„ „	Antoinetta.	F. Chasteau.	Samarang.
„	—	Nederlandsche	Delfsthaven.	C. Schaap.	Hongkong.
„	—	„	Schoonderloo.	D. Kruijt.	Rotterdam.
„	—	Nederl. Ind.	Fearnot.	H. F. Mackenzie.	Amboina.
„	—	„	Louize Antoinette.	Jakoet Baktie Tanke.	„

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
Sept.	26	Nederl. Ind.	Bacht Mastora.	Said Moht. bin Aloei Alhabassij.	Pont. v. Sum. en Singkaw.
„	—	„ „	Snuffelaar.	Oewa Roga.	Makasser.
„	—	Zweedsche	Australia.	J. F. Stromberg.	Nederland via Batavia.
„	27	Nederlandsche	Alcor.	F. J. van Oppen.	Batavia via Pasoeroean.
„	—	Z. M.	Stoomschip Gedeh.	Kapitein ter-zee B. H. Staring.	Bawean.
„	—	Nederl. Ind.	Krabbbe.	Mardam.	Probolingo v. Pasoeroean.
„	—	„ „	Ardjoeno.	Saridjo.	Batavia.
„	28	„ „	Fathal Haer.	Sech Abd. bin said Beladram.	Sumanap.
„	—	„ „	Stoomschip Batavia.	A. G. Bosch.	Batavia via Samarang.
„	29	Nederlandsche	Triton.	H. Olie.	Nederland via Probolingo.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Libra.	J. van Os.	Golf van Perzi.	Fraser Eaton & Co.
„	Beatrix.	Van der Wijck.	Onbepaald.	„ „ „ „
Engelsche	Adolphus.	J. Greig.	Australie.	„ „ „ „
Amerikaansche	Thatcher Magauld.	Baxter.	Nederland.	„ „ „ „
„	Escort.	Pepper.	Onbepaald.	„ „ „ „
Bremer	Creole.	Krabb.	„	„ „ „ „
Zweedsche	Ellida.	Gooberson.	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Gebroeders.	G. de Groot.	Nederland.	„ „ „ „
„	Antonia Geertruida.	D. Forbes Brooning.	„	„ „ „ „
Fransche	Jessore.	B. Gachet.	Frankrijk.	„ „ „ „
Amerikaansche	Golden Rule.	T. Moije	Roterdam.	„ „ „ „
Nederlandsche	Catharina Wilhelmina.	T. H. Popken.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
Bremer	Post.	Wiegand.	„	„ „ „ „
Bremer	Emigrant.	Andressen.	Onbepaald.	Wm. Mathieu & Co.
Deensche	Helvetia.	Bruhn.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsche	Jacob.	Börger.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Jan Schouten.	Coening Meijer.	„	Schimmelpenninck & Co.
„	Zaanstroom.	Schaap.	„	„ „
Nederlandsche	Bantam.	B. G. van der Bolck.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.
„	Catharina Wilhelmina.	Popken.	„	„ „ „ „
„	Laurens Koster.	Koenen.	„	„ „ „ „
„	Albatros.	Haasnoot.	Nederland.	„ „ „ „
„	Petronella Catharina.	Hagen.	„	„ „ „ „
„	Luconia.	Hulshoff.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	J. C. Schotel.	Beest Holle.	„	„ „ „ „ „
„	Hollands Trouw.	Krije.	„	„ „ „ „ „
„	Christiaan Huijgens.	Van Katwijk.	„	„ „ „ „ „
„	Resident van Son.	Kramers.	„	B. Kopersmit & Co.
„	Delfsthaven.	Schaap qq.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Schoonderloo.	Kruijt.	„	„ „ „ „
„	Noach	Wierikx.	Nederland.	„ „ „ „
„	De Zwijger.	Hoogland.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomschip Macasser.	Smith.	In reparatie.	„ „ „ „
„ „	„ Banda.	—	Idem.	„ „ „ „
Nederlandsche	Economist.	J. C. S. Olivier.	Amsterdam.	W. W. Cook & Co.
Engelsche	Agamemnon.	Thompson.	Onbepaald.	McMillan Marten & Co.
„	Anne Foster.	Clarke.	Engeland.	„ „ „ „ „
„	Strathfildsaije.	McNear.	„	„ „ „ „ „
„	Vernon.	Gilbert.	Onbepaald.	„ „ „ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Batavia*, de heeren Kamp en fam, Muller en fam., Ten Brinck, Andriessen, Wouters, Browne, Simon, de Vries, van Oijen, Mevrouw de Vries en fam en Mejufvr. Rumpol, 8 Europ. Matrozen; Z. M. troepen en bannelingen. — Met het Noderl. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren Horst, Martens, Lijdel, Pasen, Morgan, Bonhote en bannelingen.

Vertrokken Passagiers.

Met de bark *Bacht Mastora*, de heer A. L. Edwards, en fam. — Met het stoomschip *Gedeh*, resident van Soerabaija, jonkh. Mr. H. C. van der Wijck, de heeren Mr. Trip en Mounier. — Met het stoomschip *Batavia*, de heeren Mr. Fokker, en fam., Hoezoo, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Ardjoeno en Merapii de schoenerbrik Banda; de schepen Dominion, Agamemnon, Zaanstroom, Thatched Magauld, Australia, Catharina Wilhelmina, Faidu Moebarak, Strathfielssaije, Emigrant, Helvetia, Jessore, Golden Rule, de Amstel, Adèle, Noach en Djoedool Moebarak; de stoomschepen Banda, Makasser en Koningin der Noderlanden; de barken Fathal Ma-än, Saijan Maskoer, Goansien, Economist, Abool Hassim, Henry Winch, Resident van Son, Jan Schouten, Laurens Coster, Luconia, Antonia Geertruida, Anne Forster, Creole, J. C. Schotel, Jacob, Zeelust, Beatrix, Salma, de Zwijger, Albatros, Petronella Catharina, Noorban, Hollands trouw, Drie Vrienden, Christiaan Huijgens, Delfsthaven en Schoonderloo; de brikken Bantam, Libra, Vernon, Ellida, L'Espérance en Anthoinetta; de schoeners Sarie Tengaroong, Hiatlie, Lamoerie, Hing Thaij Attaief, Hoseeng, Bingseeng, Scotch Lassie en Adolphus; de kotters Tedok, Klara Riengit en Little Tot.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

21 September. Het Nederl. schip *Josepha Louisa*, gezagv. P. D. Nap van Soerabaija.

22 September. Het Nederl. schip *Jacoba Christina*, gezagv. J. C. Berk van Soerabaija.

25 September. De Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Soerabaija.

VERTROKKEN.

23 September. Het Nederl. schip *Elizabeth Anthonia*, gezagv. J. Janzen naar Amsterdam.

25 September. Het Nederl. schip *Jeannette Cornelia*, gezagv. J. Verhoeven naar Schiedam.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De Grootmeester Nationaal, Jozepha Louisa en Jacoba Christina; de kotter Little Tot.

Uitvoer te Pasoeroean van den 18den tot en met den 25sten September 1858.

Naar Amsterdam met het Nederl. schip *Elizabeth Anthonia*, gez. J. Janzen.

1478 krandj. suiker wgd. $5,009^{19}/_{100}$ picols, 3460 balen koffij wgd. 3460 picols.

Naar Schiedam met het Nederl. schip *Jeannette Cornelia*, gezagv. J. Verhoeven.

1450 krandj. suiker wgd. $5001^{28}/_{100}$ picols, 3870 balen koffij wgd. 3870 picols.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 21sten tot en met den 29sten September 1858.

AANVOER.

Van Bandjarmassing per het Ned. Ind. schip *Joedool Moebarak*, gezagv. Sech Oemar Alan, agent Gezagvoerder.

767 stuks planken, 8 collies manufacturen, koopmanschappen en kleinigheden, diverse personen.

Van Nederland per het Nederl. schip *Christiaan Huijgens*, gezagv. J. van Katwijk, agenten J. F. van Leeuwen & Co.

6 kisten manufacturen, 5 kisten koopmanschappen, 20 balen zakken, P. Kervel & Co; 21 kisten manufacturen, B. J. van Eck & Co; 50 vaatjes boter, 100 kelders genever, 1 blikken doos monsters, 3 ktn. koopmanschappen, Schimmelpenninck & Co; 1 kistje zilverwerk, Asschenbergh & Co; 50 leggers, Adam & Co; 4 kisten onbekend, Vreede Bik; 100 vaatjes boter, 7 collies manufacturen, 15 pakken verw, 2 kisten kramerijen J. F. van Leeuwen & Co; 1 blikken kistje suikermonsters, Major Matzen & Co; 1 kist koopmanschappen, Doijer; 1 kist leder, Deeleman; 2 kisten onbekend, 1 kist sterk water, W. Cores de Vries; 50 vaatjes tarwe meel, Anemaet & Co; 2 ijzeren knippen, 7 kisten onbekend, van de Poel; 1 kist ijzerwerk, Boumeester; 1 kist onbekend, Lawick; 4 kisten onbekend, Gebr. van Delden; 2 kisten onbekend, Beth; 37 stuks diverse ijzerwerken 26 kisten onbekend, van der Putte; 3 ijzeren knippen, 3 kisten onbekend, Rosemeier; 10 ijzeren suikerpannen, 5 stuks ijzerwerk, 8 kisten onbekend, van der Eb; 52 kisten manufacturen, 100 kelders genever, 55 kisten bier, 10 kisten onbekend, 28 pijpen, 24 stuks divers ijzer, 1 kist piano en kleinigheden, Order.

Van Samarang per het Ned. schip *Drie Vrienden*, gezagv. L. P. Anderson, agenten Fraser Eaton & Co.

2 kisten boeken, Ruyl Cramer & Co; 75 kisten wijn, Kruer von Oven & Co; 93 collies manufacturen, B. J. van Eck & Co; 6 kisten drills, 5 kisten diversen, 5 collies ijzerwerk, 200 vaatjes boter, Schimmelpenninck & Co; 15 collies diversen, H. Dormaer, 3 kisten diversen, 4 kisten boter, Major Matzen & Co; 300 vaatjes boter, J. F. van Leeuwen & Co; 21 pakken touwwerk, Curtis & Co; 1 kist provisien, Fraser Eaton & Co; 1 kist koopmanschappen, Gebr. van Delden; 2 kisten vruchten, P. Martens; 8 kisten bier, Lebret; 5 kisten manufacturen, P. Kervel & Co; 50 vaatjes boter, 5 kisten spiegels, 3 kisten koopmanschappen, 3 vaatjes spijkers, Order.

UITVOER.

Naar Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Batavia*, gezagv. A. G. Bosch.

3 kisten ged. katoen, McMillan Marten en Co; 1 kist paardentuig 18 kisten lijnwaden, Adam en Co; 1 kist chitzen Schimmelpenninck en Co; 1 pakje regaal, B. Kopersmit en Co; 10 kisten chitzen P. Kervel en Co; 14 kisten lijnwaden J. F. van Leeuwen en Co.

Naar Sumanap per de Ned. Ind. bark *Fathal Hair*, gezagv. Sech Abdulla bin Said Baladram.

330 picols rijst, $13^{25}/_{100}$ picols was, 32 coll. inhd. manufacturen en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Hing Thaij*, gezagv. Intjik Amat.

4 kisten bin. amfioen, 75 sp. matten, Gezagvoerder.

Naar Banca per de Ned. Ind. bark *Faidool Moebarak*, gezagv. Hamsa Noordin.

800 picols rijst, $143^{75}/_{100}$ picols klapper en katjang-olie, Schimmelpenninck en Co; 13 picols suiker, 8 picols olie (katjang), Gezagvoerder.

Naar Nederland en Batavia per het Ned. schip *Gebroeders*, gez. C. de Groot.

$3003^{76}/_{100}$ picols suiker, 3400 picols koffij, 65 picols rotitng N. H. M.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. schip *Triton*, gez. H. Olie.

876 schuitjes tin wd. 480 picols, 51500 picols koffij zakken N. H. M.

Naar Nederland via Batavia per het Zwd. schip *Australia*, gez. J. F. Stromberg.

$2767^{28}/_{100}$ picols suiker, 792 stuks koe- en buffelhuiden, $149^{1}/_{2}$ pic. rotting, W. Mathieu en Co.

Naar Batavia via Samarang per het Ned. schip *Alcor*, gezagv. F. F. van Oppen.

$1000^{20}/_{100}$ picols suiker, 200 picols rotting, Fraser Eaton en Co.

Naar Pontianak per de Ned. Ind. bark *Bacht Mastora*, gezagv. Said Mohamat Alhabassij.

1 kistje regaal, Fraser Eaton en Co.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol *f* 17.—
Koffij per picol. *f* 30.—
Rijst (carga) per kojang *f* 105 à *f* 110.—
Id. (witte) „ „ *f* 135 à *f* 150.—
Koehuiden per 100 st. *f* 200 à *f* 250.—
Arak per legger. *f* 50.—
Olie (Klapper)
Olie (Katjang).
Kadjang Matten
Rotting. *f* 8.—
Wisselkoers 99%.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag 3 October 1858, des morgens ten half 9 ure.

Ds. SCHIFF.

Doopsbediening.

Maandag den 4den October 1858, des avonds ten half zeven ure.

Bid-uur van het Zendeling genootschap.

Nederduitsch en Maleisch.

ROOMSCH-KATHOLIEKE KERK.

Zondag 3 October 1858.

Geene dienst.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. Wijt & Z. te *Rotterdam*, bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam* en W. J. van Haren Noman te *Leiden*.

Gedrukt bij E. Fuhri & Co te Soerabaya.